

ENNEN JULKAISEMATTO
MIA
TEOKSIA.

ENNEEN JULKAISEMATTOIMIA
TEOKSIA.

KOTI JA KAHLEET.

KERTOELMA.

Metsässä eräällä kivisellä aholla seisoo pieni uutistalo. Sen eteläisellä puolella näemme somalla, päivänkaltevalla rinteellä vihannat pellot, peltojen alla niityt; mutta pohjoisessa kohoo korkea, harmaa vuori, jonka harjulla seisoo muutama matala ja kuihtuva mänty.

On kaunis sunnuntai-ilta Kesäkuussa. Heleästi pais-taa aurinko länsi-taivaan jyrkältä, lähestyen metsien reunaa. Vuorella näemme kaksi miestä. He ovat isä, joka tämän uutistalon jylhästä korvesta rakensi, ja poikansa, joka parhaillaan hallitsi isäntänä samassa talossa. Hauskalla, iloisella silmällä katselevat he luontoa, joka heidän jalkojensa alla näyttäikse kesän täydessä puvussa. Kuullessamme heidän kanssapuhettansa.

Sanoipa isä: „Poikani, sinä olet onnellinen; raitis on ruumiis ja mieles; on sinulla nuori, rakastettava vaimo, jonka par'aikaa näen astelevan kotoansa kohden tuolla niitulla, ja isä olet sinä terveelle, korealle lapselle. Ja mitä vielä? Vapaana asut sinä omalla turpeellas, jonka kamaralta sua kenkään ei karkoita pois. Ja katsos, kuinka niityt ovat mehuisat ja mikä muhkea oras tänäkin kesänä lainehtii pellollas. Poikani, huomaitse onnes“.

„Siihen tydyn, isäni; mutta huikeammin, suruttomammin tässä elettais, jos tuo naapuritalo tuolla, Rais-

kio, joka kohta myydään, joutuisi alleni myös, liittyisi yhteen kototaloni kanssa. Aatos, että joutuu se kohta jonkun toisen omaksi, vie minulta usein öitten unen“. Niin lausui nuori, uljas isäntä Eerikki vanhalle isällensä.

„Näenpä, ett’et vielä voi arvata rauhallisen onnes kalleutta. Mutta enpä sitä ihmettele. Ethän ole vielä nähnyt tuhon mustaa, hirmuista peräseinää; raatamista raskasta olet tosin koettaa saanut ja siinä kestänyt; mutta käärittynä helmahan onnettomuuden et ole vielä oljennellut, ja siitä sun korkeus varjelkoon“.

„Kuitenkin onneeni tydyn, sen sanoin; siinä, missä oli kylliksi teille, olkoon minulle myös ja kaikelle perheelleni“.

„Hyvä! Mutta muista, huomenna sun tulee lähteä kaupunkiin; sentähden nyt rientäkäämme varustamaan kuorma“.

Niin haastelivat isä ja poika kesä-illan liepeässä ilmassa vuorella ja riensivät viimein toimiinsa alas. Kotiin asteli myös pitkin pellon viheriäistä pientaretta Eerikin vaimo, nuori, keltatukkainen, lempeä nainen; syvä tyyneys ja vakuus asui hänen otsallansa. Riensi häntä vastaan eräs nuori tyttö, kantaen sylissänsä pientä, riepasta lasta, Eerikin ja hänen vaimonsa ensimmäinen rakauden hedelmä. Rinnoillensa äiti lapsensa otti, istui tuuhean tuomen juurelle talon viheriällä pihalla, säteilevällä katsannolla povensa hän paljasti, ja pienoinen nautti ihanata ravintoansa. Siinä istui onnellinen äiti, koska karja kujalla kotiin lähestyi ammuen ja kellojen kilinällä; ja kodon portilla seisoi nyt myös isä ja poikansa Eerikki. Vaimo, lapsi povella, tuomen juurelta

ruohoisella kedolla tervehti miestänsä iloisella myhäilyksellä, ja samoin vastasi häntä mies. Hellästi he rakastivat toinen toistansa.

Uljaasti valmistavat nyt kaupunkikuormaa isä ja poika. Siinä kirveet paukahtelee ja köysiä kiivaasti jännitellään. Mutta talon lehditetyssä tuvassa nuori emäntä palvelijansa kanssa perheelle ehtoollista rakentaa ja evästä hänelle, jonka huomenna on matkalle lähteminen.

Honkaisen, valkean pöydän ääressä istuvat viimein talon asujaimet kaikki, ja koska atria on päätetty, rientävät he unen lepoon. Rauha ihana vallitsee sekä sisällä huoneessa että ulkona tyyneenä Kesäkuun yönä.

Kaupunkiin Eerikki matkusti, kauppansa onnistui ja viimein joutui hän seuraan iloisten kumppanien, joiden kanssa näemme hänen lopulta istuvan korttipöydän ääressä. Joukossa löytyi myös eräs petollinen pelaaja, tarkoittaen tässäkin tilaisuudessa harjoitella konstiansa. Kurjat kohtalot ja pahuus olivat painaneet inhoittavan kuvasimensa hänen kasvoilleen. Mutta luulipa toki hänen olennossansa näkyvän jotain, joka osoitti, ett'ei vielä kaikki siemenet johonkin parempaan olleet menestyneet hänen povestansa. Toki, nyt harjoitteli hän kavaluuden ammattiansa, ja Eerikki, huomaten hänen petoksensa, tulistui, rynkäsi hänen päällensä kuin kotka, ja ankaran muistutuksen sai pettäjä hänen kädestänsä.

Hetki kului. Petollinen pelaaja ilmoitti kadottaneensa kellonsa; yleinen katselmus pidettiin ja kaivattu kappale löydettiin viimein Eerikin taskusta. Kaikki seurassa katsahtelivat kauan hämmästyneinä hänen puo-

leensa. Hän itse kamastui, hän kauhistui eikä tainnut moneen aikaan sanaakaan lausua. Viimein hän vimmossansa vannoili taivaan nimessä ei tietävänsä, kuinka kello on joutunut hänen taskuunsa. Tämä ei auttanut. Hän vangittiin, johdatettiin linnaan, ja jääkylmä väristys karsi hänen ruumistansa, koska hänen eteensä avattiin vankihuoneen musta, hirmuinen rauta-ovi. Pian istui hän kahleet jaloissa lavallansa, ja epäilyksen hurmiossa viehkeilivät hänen aatoksensa, jossa tilassa hän viimein kallistui alas ja nukkui. Mutta tätä hirveämpi vielä oli heräämisensä yöllä. Kylmät kahleet, akkunan paksumat kalterit, lujasti teljetty ovi ja huoneessa haudan pimeys ja äänettömyys, kaikki tämä synnytti hänen sielussansa äärettömän kauhistuksen. Hän muisteli kotonsa kivisellä aholla yläpuolella vihantoja peltoja ja korkean vuoren alla. Hän muisteli kaunista, lempeätä vaimoansa, pientä lastansa ja vanhaa hurskasta isäänsä, ja koskenä juoksivat kyyneleet hänen poskillensa. Hirmuinen kohtalo, kun on syntynyt, kasvanut ja miehistynyt metsäisessä majassa keskellä hymyävää luontoa, parissa luonnonlasten lämpöisten sydänten, ja äkisti syöstään kylmien kivimuurien sisään ja vielä kylmempien vankivartiain huomaan! Tämä oli Eerikin kohtalo nyt.

Kauhea oli myös hetki, koska Eerikin onnettomuus tuli tiedoksi hänen kotonansa. Se oli käsien vääntämisen, valituksen ja itkun hetki. Liikkumatta toki istui vanha isä pöydän päässä; mutta kosteat silmänsä ja hänen huultensa vapiseminen näytti, kuinka vallattomasti hänen sielunsa temmelsi. Mutta tuska perin valloitti hänen nuoren miänsä, joka kiljui sydämensä

ahdistuksessa, tempoili koreata, keltaista tukkaansa, viskellen itseänsä sinne tänne, ja hänen silmissänsä synkeä himeys peitti päivän valon. Viimein huomasi hän pienen, korean lapsensa; hänen sieppasi hän syliinsä, likisti sen vasten rintaansa, ja niin asettui vähitellen hänen sielunsa myrskyävä vimma ja sijan sai kyynelten helmivirta.

Monta päivää uutistalon tuvasta huokauksia kuultiin ja itkusta raukenevia katsantoja nähtiin; mutta viimein vallitsi toki huoneessa hiljainen, äänetön murhe. Kaukainen, riutuva toivon liekki loisti tämän talon asujainten silmistä, sen toivon, jonka esine on hautamme toisella puolella. Onnellinen hän, joka päänsä taitaa painaa iankaikkisen isän helmaan; hän viimein kaikki kantaa voi.

Kulunut on kaksi viikkoa. Kohdataksensa vangittua miestänsä on talon nuori emäntä kulkenut kaupungissa, mutta eipä laskettu heitä suullisesti toinen toistansa kohtelemaan. Sanomattoman murheellisella mielellä lähti jälleen kotihinsa vaimo; mutta hänen lähdettyänsä saattoipa toki vankivartia Eerikille melkoisen nytyllisen ruoka-aineita, jotka laittanut oli hänen oman vaimonsa hellä käsi.

On Heinäkuun ilta. Eerikki, syventyneenä aatoksiin, istuu hämärtyvän vankihuoneen lavalla. Huomenna on päivä, jona hänen tulee lähteä tutkintoon ja kuulla tuomionsa. Hän uumoili kellon joutuneen taskuunsa toisen miehen käden kautta, ja hänen sydäntänsä leik-

keli, koska hän tiesi olevansa mustimman petoksen saaliina. Aatos, että syyttömästi pidetään niin halpana pahantekijänä kuin varas, taitamatta todistaa viattomuutansa, se aatos puree ytimiin. Mutta Eerikkiä lohdutti kuitenkin tieto, että hän oli viaton edessä kasvojen korkeuden Herran. Näissä mietteissä ja muistellessa armasta kotoansa kivisellä aholla, harmaan vuoren alla, istui mies, ja tehtyään iltarukouksensa, hartaammin kuin koskaan ennen, vaipui hän lopulta syvään uneen.

Uneksumisen siivillä kiiteli hänen mielensä ulkona vapaassa luonnossa. Hän näki taivaan reunalla koto-tienoonsa metsäin ihmeellisen hienoina väikkyvän hopeavalkeassa ilmassa; sinertävät virrat hän näki ja koskien kohinan kuuli, ja ihanalle tuntui hänelle unensa. Metsien sanomaton hienous ja hiilakkaisuus kirkkaassa ilmassa tunkeusi armahimmalla heikumalla hänen sielunsa syvyyteen. Hän heräsi, loiskahti ylös sijaltansa, mutta — mikä vimma! — kahleet kalisivat hänen jaloissansa. Hänen silmänsä tuijotteli, hirmuisesti vääntyivät hänen huulensa, ja kiivaasti painaen kätensä vasten otsaansa, kallistui hän vuoteellensa takaisin. Siinä hetken maatuansa synkeimmässä mielialassa, nousi hän taasen ylös, puki päällensä ja varusti itsensä tutkintoon.

Kuuluu vihdoin askeleita hämäräisestä käytävästä, rauta-ovi avataan ja sisään astuu vankivartia ja hänen seurassansa petollinen kortinheittäjä kolkolla muodolla. Tästä kummastuu Eerikki ja vielä enemmän hän kummastuu, koska vihamiehensä lankee polvilleen hänen jalkainsa juureen lausuen:

„Hellitä kahlees, mies; minun on vuoro niitä kan-

taa nyt. Sinä viaton olet, mutta minä täynnä petosta kuin paholainen. Hellitä kahlees ja anna ne minulle, minä huvikseni niitä kannan monen syntini sovinnoksi“.

„Mitä tahdot? Selitä!“ lausui Eerikki.

„Kuule tunnustukseni: Minä itse saatoin taskuus kellon, kostaakseni sinua. Viaton olet sinä. Ja nyt, kiros minua, jo ennen kirottua. Sinä viaton olet“.

Vankivartia sanoi: „Sen on hän asian-omaisille jo ilmoittanut vierasmiesten kuullessa. Sinä olet vapaa, ja minulla on käsky hellittää kahlees. Tänne tamppi ja väkivasara!“

Haasteli nyt Eerikki: „Siis astuu taivas helvettiin alas lausuen onnettomalle sielulle siellä: nyt on sovinnon ja riemun päivä, tule helmahani; sillä kaikki on anteeksi annettu. Mitä olet tehnyt, mies!“

„Pimeyden työn“.

„Mutta olenhan onnellinen nyt! Kohta on sylissäni ihana, armahin vaimoni, kohta isäni ja lapseni. Oi sä pienoinen!“

„Taivas, tyhjennä hänen päällensä koko autuutes sarvi!“ sanoi syntejensä katuva mies.

„Kohta mun vuorittaa kodon metsät ja peltojen heilimätuoksu. Todellisuudessa nyt kaikki on yhtä ihana kuin unessa menneenä yönä. Se uni vapautta ennusti, se oli taivaan uni. Siis olet tunnustanut, mies? Mikä pakoitti sun siihen?“

„Omantuntoni vaivat kauheat. Oi, viattomasti kärsinyt mies! taidatko vielä anteeksi antaa?“

„Kaikki, ja sydämeni pohjasta. Olis mulla enemmän sulle annettavaa, niin antaisin. Toki, jääpä multa

tänne jäljelle muutama leipä, vaimoni kädestä tullut — sinä lempeä iltatähti! — niin, multa muutama leipä jää; ne olkoot sun perintös“.

„Ne tarvitset itse eväänä tielläs“.

„Mua evääni kotona vartoo; älköön murenata ennen suuhuni tulko. Minä aamukarjan laitumelle kulkevan näen kujalla lähellä Keltaniemen niittua. Ota vastaan almuni, mies; täällä on ravinto joteskin tiukka. Ota vastaan, sen sulle sydämmestäni annan“.

„En löydä sanoja kiitokselleni sua kohtaan. Kiitän myös taivaan Herraa, joka silmäni avasi vielä näkemään kadottavaa pimeyttä, jossa oljentelin. Tule, rautakahle, sä ihana, viileä voide polttavalle omalle-tunnolleni!“

Niin haastelivat he, ja koskipa tämä kohtausta vankivartiankin sydäntä. Hän tehtävänsä teki, päästi kahleista viattoman miehen; ja niinkuin janoova peura ryntäsi Eerikki linnasta ulos. Mutta tuon toisen, kurjan, jalkoihin kilisevät raudat kiinnitettiin ja ryskinällä taa-sen teljettiin vankihuoneen raskas ovi.

Kuumasti paistaa puolipäivän aurinko. Pitkin san-taista, tomuavaa tietä astelee kiivaasti Eerikki kotoansa kohden. Hän astelee lepäämättä, tuntematta yhtään väsymystä, ja ilon tulesta silmänsä liekehtii, koska liehtoo häntä vastaan kesän liepeä tuuli. Ilta lähestyy, vael-tajamme poikkeee sisään eräasen majapaikkaan, jossa hän kohtaa kaksi nuoruuden ystävää ja kylänmiestä. Heillä oli jo tietona Eerikin onnellinen vapautuminen vanke-

udesta ja siis hänen viattomuutensa myös. Riemuiten käyvät he tervehtimään kasvinkumppaniansa, tarjoten hänelle mikä oltta, mikä viinaa. Mutta Eerikki ei viipynyt; vaan tyhjennettyään kaljatuoppinsa läksi hän kii-reesti taasen kulkemaan eteenpäin.

On yö. Pitkin sumuista kotoniittua käyskelee jo Eerikki; nyt astelee hän tiellä, joka johdattaa ylös taloon laihosarkojen välistä, ja kaikkialla vallitsee äänetömyys ja rauha; kuuluu ainoastaan ruisrääkän ääni viheriänkeltaisen, hedelmöitsevän viljapellon ihanasta kät-köstä. Nyt seisoo hän kotonsa ruohoisella pihalla katsellen huoneita, puita ja kiviä ympärillensä, jotka synnyinpaikan ihanassa piirissä katsahtelivat niin tuttavasti, lempeästi häntä kohtaan. Nyt kuulee hän aitan alta hiljaisen murinan; se on hänen koiransa, joka toki pian tunsu isäntänsä eikä haukkumisellansa ehtinyt herättämään talonväkeä, vaan loiskieli Eerikin ympärillä vingahdellen ja liehakoiten vimmatusti. Mutta tuvan akkunan ääressä seisoo nyt Eerikki, katsahdellen äänetönnä huoneesen, jossa kaikki makaavat sikeässä unessa. Perä-nurkan vuoteella näkee hän isänsä syvästi nukkuneena, toisella vuoteella vaimonsa — vaalea, äänetön ja lempeä kuin yösen lilja — makaavan, lapsi käsivarrella. Hän ei tahdo heitä herättää; vaan huvittaapa häntä enemmän viipyä vielä joku aika tietämättömyyden ihanassa hämärässä ja säästää kohtaamisen hetkeä. Kauan katseli hän tätä rauhan kuvausta lakeassa tuvassa tyyneenä kesä-yönä. Viimein läksi hän iloisen koiransa kanssa katsomaan märehтивää karjaansa, joka lepäsi tarhan ha-vuisella sijalla. Hän ei tainnut olla vähän naurahta

matta katsellessansa pientä, jukuripäätä sonnivasikkaa, joka vakailla, totisilla silmillä tuijotteli häneen ja, ravistaen päätänsä ja puhaltaen, viimein pakeni ometan-vajan verhoon, josta kuului pääskys-pariskuntain kirah-televa ääni heidän korkeilta vuoteiltansa katto-ortten kyljissä. Tästä taasen astui öinen vaeltajamme harjulle sen korkean vuoren, joka, niinkuin tiedämme, seisoo talon pohjoisella puolella. Istui hän erään männyn juu-
relle vuoren kiireellä katsahdellen kaukaisiin ääriin, ja hänen aatoksensa käyskeli hiljaisessa hekumassa. Mutta tuo rauhallisesti lepäävä luonto hänen ympärillensä vaivutti viimein myös hänen Unosen hienoon helmaan.

Aamu koittaa. Levoltansa nousevat talon asukkaat, käyvät kukin askareihinsa, ihmetellen, miksi heidän koiransa tänä aamuna niin tavattoman vilkkaana leiskui-lee ja häntäänsä viskelee.

Kuuluu nyt kujalta kova rattaan tärinä ja korkea meteli. Nuo kaksi kaupungista matkustavaa, jotka Eerikki kohtasi majapaikassa, ovat päättäneet tulla viet-tämään vapautetun vangin riemupäivää hänen kotonansa, ja joteskin päissään ajavat he nyt pihalle, huutaen: „Eerikki! Missä on Eerikki?“ Käy heitä vastaan Eeri-kin vaimo katsahdellen heitä kummastuen, ja koska he taasen uudistavat kysymyksensä, lausuu hän:

„Miksi tämä pilkanteko teiltä? Miksi etsitte täältä häntä, jonka tiedätte istuvan kahleissa, te tunnottomat miehet?“

„Vaimo, kiitä Jumalaa, ettäs valehtelet nyt. Kah-leet ja vankeuden on hän jättänyt kuin mato kuorensa.

Vapaa on poika, vapaa kuin sorsa valtameren pinnalla, kuin pääsky ilmassa. Eikö ole hän jo kotona?"

„Korkeuden Jumala! Puhutko totta, mies, vai mielitkö laskea hirmuista leikkiä?"

„Jos en puhu totta, niin tulkoon käpy suuhuni kuin naudan suuhun. Mutta totuutta ilmoitan, ja sentähden olkoon suuni vapaa kuin riihtä-tappavan härjän. Jumala, suo minulle nyt Bileamin aasin puheen-voima, ja ravistelisinpa tässä selkämunia aamuhetkellä! Niin, sinä Eerikin kaunis kukkanen, hänen valkea vuohensilmänsä, nyt kiiltäköön poskellas iloinen aamukaste. Ilosta itken minäkin ja rakas toverini tuossa myös. Niin, vapaa on miehes. Viattomasti heitettiin hän pimeään torniin, mutta viattomuutensa tuli ilmi, ja nyt astelevat töppösensä kotoa kohden, sen tiedämme. Peijakas! jos ei hän nyt etsi itsellensä rautarahaa, niin saapa hän minulta aika lailla korvallensa. Kauppa oli alusta huono, mutta päättyi hyvin, ja sentähden tyhjennämme tänäpänä oivalliset harjakannut. Mutta koira vieköön! istuupa poika nukuksissa männyn juurella tuolla vuoren harjulla“.

Vuorelle katsahti vaimo, näki siellä miehensä aamun hohtavassa paisteessa. Nyt, likistäen rintaansa kädellään ja nojaten itseänsä vasten tuoksuva tuomen ranskaa, lausui hän: „Tukehtuuhan sydämmeni, mutta ihanasti. Oi minua katalaa naista, missä murheen synkeässä yössä olen käyskennellyt! Mutta pimeys siirtyy pois ja suljettu povi lieviämään pääsee taas. Oi minua kurjaa, oi minua onnellista! Hän sydämmeni valkeus oli, ja nyt on hän tullut kuin aamun siivillä“. — Niin hän haasteli ihanassa häiriössä; mutta äkisti jätti hän pihan,

kiirehti ylös vuorelle kuin keväinen, hurja kilo. Siellä jo seisoj vanha isä ilon loistavilla silmillä katsellen uneksuvaa poikaansa. Hetken katselivat he molemmat häntä äänettöminä, vaipuivat sitten polvillensa hänen viereensä, ja kätensä laski vaimo miehensä olalle, kätensä laski isä poikansa toiselle olalle, ja ihana, juhlallinen aamuvirsi kaikui heidän huuliltansa. Uneksuvan korviin kuului laulu, ensisti niinkuin hiljainen soitto etäisiltä tienoilta; viimein kuului se kovemmin ja herätti lopulta miehen. Muutaman silmänräpäyksen tuijotteli hänen katantonsa; mutta pian oli hän täydessä huomiossa, istui liikkumatta virren loppuun asti, silmänsä teroittaen korkeuteen päin. Kahtena kirkkaana lähteenä, joiden pohjalla säteilee auringon kuva, loistivat vapautetun vangin silmät, täytettyinä kyynelten hopealla. Kyynelissä viiruivat myös isän ja nuoren naisen posket; mutta lempeästi helisi laulu ja vastauksen antoi aamumetsän kaiku. Virsi päättyi ja kiivaasti syleilivät toinen toistansa mies ja vaimo, poika ja isä, ja astuivat viimein vuorelta alas.

Mutta nuo kaksi matkustajaa olivat makeasti nukuneet viheriälle pihalle, päät rakkaasti yhdessä. Väsyneet saivat levätä rauhassa; mutta iloiseen tupaan astui onnellinen seura. Ja oliko koskaan heidän muistostansa katoova tämä aamuhetki?

Kuningas päähänsä painakoon voiman loistavan kruunun, taideniekka laakeriseppelen ohauksiensa ympäri, ja sotapäällikkö voittakoon suurimman tappelon sodan tanterella, eikä kenkään heistä kuitenkaan ole tunteva iloa niin ihanata kuin asujaimet uutistalon avarassa tuvassa tänä aamuna. Pöydän päässä istui isä, lukien

vanhasta virsikirjastansa „kiitosta matkan päätettyä“; loimottavan tulisijan vaiheilla nuori miniänsä rakenteli murkinaa perheellensä, usein katsahdellen ihmeellisellä hymyllä miestänsä kohden, joka, pieni lapsi sylissä ja hartaasti kuunnellen isänsä lukua, istui akkunan ääressä, jonka kultainen kuva kimmelsi puhtaalla laattialla. Talon uskollinen koirakin näkyi ottavan osaa yleiseen iloon. Liehutellen häntäänsä kävi hän milloin yhden, milloin toisen luoksi, katsellen heitä leimuvilla silmäniskuilla.

LEO JA LIINA.

NÄYTELMÄ YHDESSÄ NÄYTÖKSESSÄ.

HENKILÖT:

LIINA, kartanon-omistaja.

LEO, kasvate kartanossa.

ANTON, Liinan eno, vanha jääkärimestari.

ANNA, kartanon emännöitsijä.

ELIAS, palvelija kartanossa.

(Tapaus on Suomessa lähellä Helsingin-Hämeenlinnan
rautatietä).

~~~~~

(Tuuheu puisto, tuolla täällä viheriäinen rahi kummallakin puolella, rahien takana tuuheita kuusia, perillä peltoja ja vuoria. Liina, Anna ja Leo tulevat vasemmalta).

LIINA. Leo, ennustakoon tämä korea aamu sinulle onnellista matkaa!

LEO. Minä kiitan teitä! Ja eihän milloinkaan mene muistostani tämä aamu, jona astelin kotoni pihoilla viimeisen kerran. Kohta olen teistä kaukana ja kaukana synnyinmaasta.

LIINA. Mutta metsähaltiamme viipyy, tuo arvokas enoni.

LEO. Ja tahtoisinpa puristaa kerran vielä hänen kättänsä, koska heitän nämät metsät ja vuoret; siellähän ennen, veljinä kamppaellen, ajelimme Tapiolan karjaa.

LIINA. Oi, hän tulee kyllä, mutta kaiketi vasta lähtöhetkellä. Sillä tämänkaltaisissa kohtauksissa ei ole hän koskaan paljouden tekijä. Pitkät ja kyyneleiset jäähyväiset eivät juuri miellytä häntä. Ja siinähän soinummekin yhteen. (*Haastelee Annan kanssa*).

LEO. (*Erikseen*). Sinä korskea nainen, ole huoleton. Minä en väsyttä sinua lähtövirsiä, en kyyneleillä, vaan katsahdan aina yhtä kylmästi puolees kuin sinäkin tänne. Niin teen, vaikka riehuisikin povessani ikuisesti liekehtivä tuli! — Pois kauas tästä! Tule, aava valtameri, ja viileytä sydämeni kuume! Ole unohdukseni virta!

LIINA. Mutta katso, hän seisoo kuin uneksuva. Leo!

LEO. Katselenhan kalliota tuolla. Ennen usein tähtäilin sen kiireeltä alas kohden kotokartanoa, peltoja, niittuja ja polveilevaa jokea. Oi, mielisinpä sieltä kerran vielä katsahtaa ympärille. Mutta aikani on lyhyt.

LIINA. Ehdithän kyllä siihen käyntiin. Kaikkihan on jo varustettu valmiiksi matkalles. Riennä vaan!

LEO. Minä riennän! (*Menee oikealle*).

LIINA. Onpa hän vihdoinkin kuin hieman levoton. Mutta näyttääpä kuitenkin, että mieli hän meistä pois.

ANNA. Kuin piltti kaupunkiin ensimmäisen kerran. Mutta enhän ihmettele.

LIINA. Et ihmettele?

ANNA. Jotain kuiskataan.

LIINA. Mitä kuiskataan?

ANNA. Tuossa kirjeessä, kirjeessä Leolle hänen sedältänsä Amerikasta, löytyi eräs korea kuva, oikein hehkuvan, pulskean Mulatti-epelin, ha ha!

LIINA. Hoo!

ANNA. Setä kasvatti vauvan ja viimein päätti hänen — ah! — kultakanaseksi Leollensa.

LIINA. Romantikas aate, ihan Leon kaltainen; hän juuri voi lemmistyä kuviin ja varjoihin, tuo haaveksija. Lystillistä! Melkein uskon, mitä kerroit.

ANNA. Niin: ja tähän kuva nyt tähtenä lännessä viittaa nuorta sankariansa luokseen.

LIINA. Ehkä tuhatkihara nainen on anastanut hänen katalan sydämmensä, joka nyt liekehtii pääsön himosta. No, hän menköön ja saavuttakoon onnensa.

ANNA. Ah, parhaan onnensa on hän nauttinut

juuri tässä teidän kätenne alla! — Hän lähtee meistä ja jää ehkä iäksi. No, hän jääköön; mutta ainahan kolkkompaan yksinäisyyteen me itse jäämme tänne, kurjat.

LIINA. Tottumus tasoittaa kaikki.

ANNA. Aina kuolemaksi. Hiljaisuus on kuoleman heimoa; mutta hälinä ja meno, siinähan elämä ja ilo. — Tehkääät häitä, fröökinäni!

LIINA. Häitä! Minä?

ANNA. Niin pyydän vaan häitten tähden, häitten tähden, ah niiden hyörinän ja pyörinän tähden! (*Nauraa*). Tehkääät häitä!

LIINA. Pieni voitto yhden päivän liehunnasta, oi sinä hälläkkä!

ANNA. Laskekaa vielä lisäksi kaikki vartomuksen ja muiston armaat päivät. — Mutta sallitteko pientä kysymystä?

LIINA. Minä sallin.

ANNA. Onko vänrikkimme, tuo öljyviiksinen, tuo kilisevä, helisevä herra, nöyrästi kumartanut teille?

LIINA. Hänen taipuva selkänsä kumartuu usein.

ANNA. Salskea sankari pyysi teidän sydäntänne, mutta sai kiellon.

LIINA. Miksi kantelee hän koulusta ja omalle niskallensa, narri?

ANNA. Ehkä vimmoissansa parhaille ystävilleen.

LIINA. Lasin ääressä kosteasilmäisenä narrina. — Mutta enintään pidinkin hänen kumarruksensa leikkinä vaan.

ANNA. Ei! hän teki vakuuden kysymyksen. Minä tiedän sen.

LIINA. Ja sai siis oikean vastauksen.

ANNA. Ja niin äveriäs mies.

LIINA. Minun käteni ja sydämeni! Mikä rohkea hävyttömyys!

ANNA. Vänrikiltä?

LIINA. Kaikilta!

ANNA. No Jumalani! (*Nauraa*). Siis mielisitte kumota meiltä ihanimman tavan ja asetuksen. Voi teitä! Sen tahtoisitteko täällä tytön työksi?

LIINA. Pois, hupsu! Minun työkseni? (*Polkien jalkaansa*). Pois!

ANNA. Mutta minä muistelen —

LIINA. Mitä muistelet?

ANNA. Elämän ankaraa lakia!

LIINA. Mitä huolin siitä? — Nämät miehet, jaa, kas nämät! Minä lahjoitan heille jalon hylkäykseni.

ANNA. Samasta syystä siis sai myös tuo mustatukkainen maisterimme teiltä kiellon?

LIINA. Mikä hulluus! Katso, eräs teikari astuu eteeni, eräs maisteri täynnä itserakkautta, eräs vänrikki täynnä peilirakkautta; ja minäkö nyt, niinkuin hän pyytäen vaatii, hänelle heittäisin alttiiksi kaikki, elämäni, onneni, minä iäisyyden tytär? Minäkö hänen tavarakseen? Mikä julkeus! Sydämeni paisuu!

ANNA. No kuinka sitten lähtis matkaan kelpo uros, joka, ansaiten sydämenne, on teihin äärettömästi rakastunut?

LIINA. Hän olkoon vaiti kuin hauta ja vähimmin kaikista huokailkoon hän, hikoilkoon hän, kurja mies. Jota en emmin lemmistynyt, sitä vähemmin antakoon hän

tuskansa ilmi. Kaikki hän kätkeköön ja silloin ehkä sytyisi sydämeni myös, kiihtyisi valta-loimoon. Mutta mitä aattelen ja puhun minä mieletön, hullu tyttö! Minäkö lemmistyisin noihin miehiin, minä? Vale!

ANNA. Ja jos niin tekisimme kaikki, mihin joutuisimme viimein? Siipoiksi Kyöpeliin!

LIINA. Mitä huolin siitä? — Mene! Murkinan hetki on lähellä.

ANNA. Minä riennän, fröökkinäni, minä juoksen! *(Poistuu vasemmalle).*

LIINA. *(Yksin).* Menköön hän etsimään onneansa; niin toivon, ja toivon kuitenkin toisin. Kasvattajanko huolta ja kaipausta? Puhkeisiko emon rakkaus murheenkukkaseksi nyt jäähyväisten pahteisessa ilmassa? Toki, hänessä vaan aina ja levotonna aatokseni väikkyä, ehkä näyttääkin toista katsantoni komea rauha. Hän ei ansaitse helleyttä, jota lapsikas sieluni hengittää häntä kohtaan; kylmä on hänen sydämmensä. Ja mikä tuo kunnioituksen naamari hänen kasvoillansa? Ah tynsän teeskelyksen muoto velvollisuuden vaatimuksesta vaan! Mene, kiittämätön poika; riennä, riennä meistä kauas mulatti-neitojesi karkeloihin uusien maailmain aurinkojen alle. — Niin riehuu, telmää povessani tuonne tänne taistelo kuin maan järistessä merenrannan kuuma laine. Oi, en ymmärrä! Jos ystävältä kysyisin, miksi sydämeni riehuu levotonna, niin hän kenties haastelis immen lemmestä. Hullutusta! Immen lempi? Mene jo, aatos nurja, mieletön ja halpa, mene kauas, kätke itses vuorten alle! Ja hän... hän poistukoon minusta kauas, kiusaamasta sieluani. *(Katsoo oikealle).* Tuolla kallion kii-

reellä hän seisoo, hoikka nuorukainen, ja hänen hiuksensa uiskentelevat aamun kultaisella pilvellä. (*Katoo väikkyen pois oikealle. — Anton tulee vasemmalta.*)

ANTON. (*Yksin*). Hän matkustaa meistä pois, hän muuttaa perin maapallomme selkäkilvelle, asumaan ikänsä meidän antipodinamme, kurja. Kiusallinen kohtalo! Sonnipäiset könit täällä samoilkoot ympäri, vaan älkööt tuollaiset kainot lapset. Minunhan esimerkiksi, minun, jolla on sydän kuin karhunpenikka, olisi pitänyt maailmoja marssiman ja keihäitä murskaileman täällä. Mutta Leoni lähetän vallan vastakynsin ulos hurjille retkille. Tunnenpa hänen ja pidän hänestä kuin omasta pojastani. Mistä saan enään metsätoverin niin hauskan, tarkkamielisen ja urhean kuin hän? Kirottu kohtalo, mi saattaa kaksi uhkeaa ystävää täällä seisomaan antura vasten anturaa! Väärin tehty, jyrkästi väärin. — Mutta asialla on toki painonsa. Mikä perusta on pojalla tässä? Ainoastaan tuo kurja hyvä sydämmensä, joka ei koskaan ollutkaan täällä rikkauden kone, vaan pikemmin päinvastoin köyhyyden. Ja mitä perisi hän viimein minulta, metsähuhkaimelta? Muutaman ruosteisen tuliputken, viisi tappelevaa koirasmetsoa ja yhden naaraksen. Aika perintö, ha ha ha! — Ei! pakene kauas tyhjästä, Leo, ja ota vastaan maa-äitimme povesta hedelmällinen viilu. (*Elias tulee vasemmalta.*)

ELIAS. Herra!

ANTON. Mitä tahdot, mies? Mitä käyskelet ja kyräilet sinä, itsepäinen oinas?

ELIAS. Eihän ihme, että vähän käyn ja kyräilenkin tällä hetkellä. Herra, oletteko jo kuullut tulivaunujen ensimmäistä vihellystä?

ANTON. Hiiteen kaikki vaunut ja heidän pillisuo-
rat tiensä! Minä en kärsi heitä.

ELIAS. En juuri minäkään tänään. Ah, viehän
rautainen tie meidän kalliin ystävämme kauas pois! —
Herra, teitä on jo varrottu täällä kovin.

ANTON. Askartelin metsokukkojeni kanssa.

ELIAS. Kas se! Kuinka jaksavat he nyt?

ANTON. Hmmh? Heitä on viisi kappaletta.

ELIAS. Kas se! Paljaita kukkoja?

ANTON. Yksi naaras, tappeluksen kannattajaksi,
yksi vaan. Hänpä antaa vauhtia leikkiin.

ELIAS. Niin, niin!

ANTON. He tappelevat kuin kotkain kuninkaat.

ELIAS. Kas se!

ANTON. Kauhistuisitpa nähdessäs. — Miksi varro-
taan minua tässä?

ELIAS. Mitä! Tiedättehän nuoren Leon tänäpäpä
lähtevän iäksi Amerikkaan, sinne kutsuttuna vanhan se-
tänsä turhan maatilan perilliseksi.

ANTON. Huomaa: pieni, mutta oma turve! Millä
naamalla näkyy hän lähtevän?

ELIAS. Melkein ilon naamalla, joka minua ei juuri
miellytä. — Hänellä on piljetti höyrylaivaan, joka läh-
tee tänä iltana Helsingistä Englantiin, siitä Amerikkaan;
ja hetken päästä siirtyy meistä tuo hyvä ja korea Leom-
me, poistuu käärittynä savuun. Katoo pihoiltamme oiva
nuorukainen, joka joutui meille kerran piennä orpona,
mutta kohosi tässä pian koreaksi pojaksi. Kuitenkin, nyt
hän poistuu; ja sureehan sydämmemme tuosta, herra.

ANTON. Mitä sanoo Liina?

ELIAS. Aina jalo ja tyyni. Ja kuitenkin piti hän Leostamme ennen oikein armastelevan hoidon. Mutta ellen eksy, niin on emäntä hieman kuni kylmentynyt häneen näinä viimeisinä aikoina. Miksi? Tuota en ymmärrä. Mutta minähän toista toivoin. Heistä olis pitänyt tuleman oivallinen pari.

ANTON. Mitä sanot?

ELIAS. Eikö olis tuo käynyt päisin?

ANTON. Sinä kölly, onhan poika hänen kasvatteensa.

ELIAS. Sitä enemmän heillä syytä kuherrukseen. Tosin on nyt tyttö hieman aikavampi, mutta se ei mitään meriteeraa? Kahdeksan ja kaksikymmentä on hän, vaikka viittaakin muoto huikean matkan nuoruuteen alas. Mutta poika pilttari on juuri näinä päivinä täysi-ikäinen mies. Kuinka nuo vuodet kuluu! Kymmenvuotiaana nallikkana tuli hän taloon ja, muistanhan vielä, seisahti pieni piikkinen elotuvan ovinurkkaan, pahanen. Mutta eipä hän siinä kauan seisonut; tulihan rouva itse ja otti hänestä kyllä äidillisen huolen. Toki, vuosi oli tuskin mennyt, ja haudassa lepäsi leskirouva, Leon kelpo elatus-äiti. Mutta kuinka kävi kuitenkin? Mutta kas, kuinka kävi! Astuihan silloin tytär numeroon, ja kasvatti ja koulutti pojasta miehen.

ANTON. Niin teki hän. Ja naisko hän nyt koulu-poikansa, hän, korskeudessa verraton?

ELIAS. Ja heistä tulis kuitenkin kelvollinen pari.

ANTON. Haa! tämä nainen kantaa päätänsä korkealla, katsahtaen tämän-aikaisiin miehiin kuin apinoihin. Ja hänkö täällä kantamaan vaimon taakkoja? Ja löy-

tyisikö hänen ylpeässä povessansa edes kipenääkään kohden poika-tellukkoja täällä?

ELIAS. Ei yhtään, mutta poika itse on kovissa kiipaleissa tuon pöyhkeän prinsessan tähden.

ANTON. Mitä, mitä jaarittelet sinä?

ELIAS. Tapausta, jonka todistavat omat silmäni.

ANTON. Häh? Sinä tiedät jo siis retkiäkin. No sanoppas, mitä olet nähnyt, ja sano pian, sillä huomaas tätä sauvaa, poika.

ELIAS. Juuri teillepä sen sanon, vaan en kellenkään toiselle. Katsokaat, laita on niin, että minäkin krokailen vähän kirjoittaa.

ANTON. Haarulla? Höh!

ELIAS. Hanhenkynällä.

ANTON. Jolla painelet oikein hanhenjalkoja paperis täyteen, höhöh!

ELIAS. Sanoja, herra, ja kiivaitakin, jos niin tarvitaan.

ANTON. Hyvä, hyvä, mutta tule asiaan!

ELIAS. Tulen kohta. Mutta kiitos olkoon pojalle siitäkin, että kirjoittaa osaan.

ANTON. Tule asiaan, sanon minä!

ELIAS. Nytpä tuon sen esiin, ja kuulkaat. Tuolla istui hän kerran, Leo nimittäin, lystihuoneen portailla, kirja kädessä ja lyijyspännä, minun kaivellessani noin hiljakseen peltomurulla siinä läsnä. Mutta nyt hän katosi, jätti kirjat, paperit ja kynät portahille, tomppeli. Sieltähän nyt viskasi tuulonen melkein syliini erään paperilapun, jonka viipymättä saatoin paikkaansa takaisin. Mutta pidellessäni sitä, kurkkasin, kurkkasin

häneen noin pikaisesti vaan. Ja mitä näin minä? No peijakas! nimi „Liina, Liina, Liina“ seisoi siinä monet kymmenet kerrat, ja koukistelipa jok'ainoan „Liinan“ ympärillä joko armahin kukkaseppele tai tuommoinen korea piikkikiehkura. Niin, sen näin; ja mitä tuosta aattelette?

ANTON. (*Erikseen*). Rupeanpa jotain aattelemaan. (*Ääneensä*). Pojan velvollisuus on kunnioittaa äitiänsä.

ELIAS. Tässä on jotain enemmän tekeillä. Huomasinhan paperilla vielä värsyjäkin, joissa mielestäni valitti onneton rakkaus. — Mutta pian tuli hän taas, poltti peijakas paperin ja muutti vielä karrenkin tuhaksi. Niin, tämän olen nähnyt.

ANTON. Nähnyt mätäkuun houreessa! Mutta äänettä asioista, jotka eivät koske sinuun, ja mene toimiist!

ELIAS. Olin juuri aikeissa lähtemään.

ANTON. Ja kerran vielä muistutan: pidä kieleä hammasrivin takana noista hulluista luuloistas.

ELIAS. Ja heistä tulis kuitenkin oivallinen pari.

ANTON. Pois! (*Uhaten sauvallansa*).

ELIAS. Poishan minun täytyy, saattamaan esiin kartanon vaunut. (*Menee vasemmalle*).

ANTON. (*Yksin*). Suuri konna se mies, kiusallinen kuin paholainen. Mutta kyllä hänen masennan vielä. — Lähestyyhän tuolta Leoni; ja nyt, koska muistelen tuon jukuripään kertomuksia, niin arvelen, että Lempo on riivannut sinun, poika. Mutta jos niin on laita, niin hyvin olet kätkenyt kaikki, koska ei kotka-silmäni ole vainunnut vaaraa. Mutta nyt minä huomaan, että juuri niin täällä katsahtaa suloisesti, onnettomasti rakastava mies. Mutta ettäs halaat nyt täältä pois? Vai täuökä

juuri sinun karkoittaa vieraille maille? Kiirehditkö, armas Leo, hakemaan unohduksen lääketta haavoillesi? Poika, tämä saattaa mieleni levottomaksi ja haavoittaa minunkin karvaista, pörröistä sydäntäni! (*Leo tulee oikealta*). Jumalan rauha, Leo! Sinä matkustat pois.

LEO. Auringot ja tähdet, kuinka joutuu aika!

ANTON. Kohta seitsemän. Mutta millä sydämmellä siirryt?

LEO. Tahdon ja en tahdo, kiirehdin ja viivyttelen, oi!

ANTON. Tahdot ja et tahdo heittää tuota kultaista leiloasi. Hahaa! mitä katsot minua? Luuletko, ett'en tiedä, mihin huokaukses lentää?

LEO. Oi sanokaat!

ANTON. Hämeenlinnaan!

LEO. (*Erikseen*). Hän vainuu siis vääriä jälkiä. Hyvä!

ANTON. Tiedämpä oikein!

LEO. Niinköhän?

ANTON. Sinä huokaat.

LEO. Ja tämä on keho työ. Mutta heitetään pois nuo huokaukset, heitetään ne pois *tetrao urogallus*'ten nimessä! Kuinka jaksavat he?

ANTON. Metsotko?

LEO. Metsot, metsot, jöröt linnut, tulipunaiset kaaret silmien ympäri! (*Erikseen ja painaen kädellään otsaansa*) Oi, oi!

ANTON. Hehee! Viisi *tetrao urogallus*'ta! *Urogallus*, *urogallus*! Uhkea, verraton nomen tuolle kanalintujen taajalle taatalle. *Urogallus*! Ja he tappelevat

kuin sankarit. — Mutta miksi luikersit nyt metsoisiin? Kurja poika, parastashan koetat unohtaakses kaunoistasi.

LEO. Mutta en taida.

ANTON. Sillä hän on korea, pulski, marjaposkinen heiskale. Ja hänen nimensä...? (*Muistelevalla muodolla*).

LEO. Oi sanokaat tuntemattoman kaunoiseni nimi!

ANTON. Se on juuri kieleni kärjellä. Mutta istukoon hän siinä; minulla on samalla kielellä vielä toinen kysymys sinulle. Leo, vastaa minulle totuudella *jaa* tai *ei*, koska heitän sinulle kysymyksen, jonka tähtäimessä hää-ilta loistaa. Lupaatko sinä?

LEO. Minä lupaan pyhästi. Kysykää.

ANTON. Mutta kysyttyäni, älä seiso mykkänä edessäni, vaan anna mun kuulla sanoista toinen.

LEO. Kysykää. Minä jo tiedän, mitä vastaan.

ANTON. Lemmitkö hieman tuota meidän ylpeää imeä, kuin nuorukainen imeä lempii?

LEO. Ketä?

ANTON. Liinaa. (*Hetki äänettömyyttä*). Jaa vai ei?

LEO. Mihin unohditte marjaposken kaupungissa?

ANTON. Hoo, hän oli vaan se punainen marjaharkki, jolla viettelin nuoren terrikukkoni koreasti paulaan, ha ha ha! Mutta mitä vastaat?

LEO. Mitä kysytte?

ANTON. Mitä kuulen suustas, jaa vai ei?

LEO. Minä lemmin ja kunnioitan jaloa kasvatusäitiäni. Ja hyvin, jos kohtalo, mun kerran tultuani uuteen kotoon, antais mulle vaimoksi juuri hänen vertaisensa askareissa ja toimissa; ulkomuotoon paljonkaan en katsois. Ah! johan uneksun minä monestakin siellä,

kreoli-neidoista, mulatti- ja mestiisi-immistä, joilla on hohtavat värit ja koristeet. Ja siellä, oi siellä olkoon ensimmäinen askeleeni naida näistä lännen ruusuista yksi, mi leipäni leipoo ja lakaisee mun laattiani. Tetrao urogallus, sehän olkoon ensimmäiseni!

ANTON. Mikä kanalja! Ha ha ha! — Noo, minä tiedän, että löytyy sinussa, vaikkas kuleksitkin usein tuolla ylhäällä sinisalvoksissa, usein peevelissä tuolla iltaruskos „tulisissa tauloissa“, — niin tiedän, että löytyy sinussa jotain peijakasta, jötain, kuinka ma sanoisin, sakramenskattua, ja sentähden pidän sinusta. Sillä ilman näitä lahjoja, olisit kyynelherkkä, imelähuulinen fröökinä. Niin juuri! — Mutta täyteen toteen taas, mun poikani. Minä tahdon sinulta vastauksen kunnias nimessä.

LEO. Senhän jo annoin. Mutta mikä tuulen kierros on tuonut teille tällaisia arveloja? Hän on mun kasvattajani vakaa!

ANTON. Voi myös olla kultaseskin.

LEO. Mikä on hän vielä? Hoo, vaakunoita, kilpiä, keihäitä ja miekkojahan kiiltää ja kalisee hänen polviluvussansa. Mutta mikä olen minä?

ANTON. Hiiteen kaikki miekat, kilvet ja vaakunat! Tosin on hän korskea, ei sietäis hän suinkaan miesivaltaa, ja miehen, taipuvan naisen tohvelin alle, hylkäis hän perin. Sentähden ei ole toivoa hänestä kellään uroolla, vaan ylpeästi katsahtelee hän Kyöpeliin. — Mutta nyt jokin vaikutus sinusta tai sisällinen aave minussa tahtoo mulle kuiskata sydämmesi tuskasta, tuskasta tämän naisen tähden. Kas, minä myös olen ollut nuori ja mielin

nyt puhua pienen hiukan koristettakin, vakaassa hengessä. Kaukarannalla, kaukana toivottomasta kullastamme, salattu lempi yhdeltä meistä sammuu vähitellen unennäkönä rinnastamme; mutta toisessa se taasen muuttuu sielun synkeäksi paloksi ja usein hänen elämänsä turmelee tai kuolettaa. Tässä, Leo, ehkä olet sinä tuo toinen mies. Mutta huomaa asia. Ennen eroamme aukaise minulle povesi täällä, ja keveämmin kannat lempeä murhe-taakan siellä, tietäen, että on sinulla kuitenkin yksi painon-jakaja. — Enhän, Leo, kummastelisi sydämmes ahdinkoa. Sillä tämä nainen, vaikka ylpeä ja kiivas, on jo ennenkin lumonnut monen miehen mielen. Hän on ylevä, väikkyä vapaana korkeudessa.

LEO. Heti poistun hänestä iäksi; ja hyvin kaikki. Eikä ole kuitenkaan nyt kaikki hyvin!

ANTON. Näenpä sun vimmas. Mutta päästä jo osa tuskastasi tänne, ystäväsi syliin. Ja täällä (*lyö vasten rintaansa*), sinä tiedät sen, lepää kalliin salaisuutes kuin haudattuna valtameren syliin, jonka ylitse purjehdit lännen manterelle. — Noo, sano, poika, sisimmäinen aatokses tuosta meidän emännästä.

LEO. Paljon hyvää on hän osoittanut minulle ja siitä kiitän häntä, toivoen hänelle kaiken elomme onnen ja ilon.

ANTON. (*Polkien jalkaansa*). Poika, miksi juonittelit? Kohta eroomme; ja Jumal' avita, eihän kaukana, ett'ei hurja silmäni puserra vettä! Hetkessä hän lähdet.

LEO. Hetkessä lähden, heittäen Edenini ihanan yrttitarhan, jossa kerran näin autuuteni. Olinhan onnellinen, mutta juuri onneni lähteestä kumpuili tuhoni

ylös. Voi kielletty hedelmä, johon on kielletty katsomastakin! Mutta minä tein sen ja ihastuen katsahdin häneen, onneton, ja tämä oli syntini, jonka rangaistus nyt mun kauas karkoittaa. Ja minä riennän, lähden hänestä ainiaaksi — ja tänä päivänä! Ihmeellinen päivä, jona silmäni on kadottava sieluni valon, päivä tumma, murheinen ja armas toki, juhlapäivä pilvinen! Oi! viettämpä sydämeni kuolinjuhlaa, ankaran vallitsijani kolkossa temppelissä seisoen seppelöittynä uhrina sen alttarilla. Mä kerran katsahdan ylös, mutta hänen silmiensä taivahista kylmä leimaus iskee alas minuun. Mutta kirkas, heijaisevan kirkas toki tuo leimaus! Katso — välkkeen peittyessä taas, väikkyä hämärtynynnä pylvässali. Haa! nyt taivaan valkeus ja Pandemoniumin yö käyvät kiertoellen ympäri mun sielussani kuin ennen langetessaan enkelin. Hyvästi! Avaruuteen tyhjään poistun, eikä kiillä siellä yksikään toivon tähti.

ANTON. Siinä helähti jänne, jota kohden tähtäsin, ja minä surkuttelen mielesi mullerrusta. Haa! voihan tämä, Herran tieteh, kumota uroon kaiken olennon, ellei rynnistele hän, rynnistele ja miehukkaasti unohda kaikkia.

LEO. Mitä tehdä sitten? Kuitata kaikki viikatemiehen kanssa, tai upottaa vimma „lohduttavaan maljaan“....?

ANTON. Ei niin, ei niin! Oi kuule, Leo....

LEO. Maan ja taivaan nimessä, älköön kuultako Leosta niin! Kamppailkoon hän vieläkin elomme onnen tähden; mutta ilman elon kalliinta lahjaa menköön hän hautaansa.

ANTON. No, noo, mun poikani, elon tie on vaihteleva.

LEO. Mutta minun tästälähin samankarvainen aina, samankarvainen!

ANTON. Kuinka hyvänsä, mutta minä tunnen sinun ja näen nytkin sinun kelpo mieheksi. Ja tästä kiitän sinua, Leoni, ravistaen kättäs kuin oma isäs. (*Ravistaa häntä kädestä*).

LEO. Mutta oi kuolema!

ANTON. Miksi kuolema kuitenkin?

LEO. Muistelllessani vimman kohtaa.

ANTON. Mitä?

LEO. Oi, hiipisi nyt pieninkin kuiskaus asiasta hänen, hänen korvaansa — haa!

ANTON. No mitä?

LEO. Minä murhaisin itseni!

ANTON. Vaiti, Leo! Ja täällä on salaisuutes tallessa, sen tiedät. Mutta kuinkahan olet itse kätkenyt salaisen liekkis neitos huomiosta, veitikka?

LEO. Keltä? — Mitä tiedän minä? — Keltä neidolta?

ANTON. Liinalta.

LEO. Iske alas, sinä taivaan nuoli, ja polta jo maapallomme karreksi, ett'ei enään kauemmin täällä luetella hulluuksia hulluin ihmislasten! Kaikki olkoon tuhka ja tomu!

ANTON. *Silentium!*

LEO. Kätkenyt häneltä sydämeni salaista liekkiä! No keltä sitten? Mutta kas, jota kiivaammin se leimui, sitä kylmemmäksi muuttui vakaa muotoni, katseeni melkein jäätyni kohden kaunista, ankaraa naista.

ANTON. Sinä olet kamppaillut kuin mies.

LEO. Katkeran kamppauksen. Huomatkaa: yhä kylmettää mun tultani tammikylmäksi vastaan toisen piinaavaa kylmyyttä!

ANTON. Sinä katala!

LEO. Valituksenne pois! Soisinko ma toiseksi, kuin on? Hänessähän näki rakastava silmäni hengen niin korkean ja puhtaan kuin tämän vahvuuden lae, koska se on kirkas; ja minähän nyt ylevämmin kuin ennen, vaikka usein riutuenkin, katshtelen maailmaa. — Mutta nyt ei enään sanaakaan asiasta, ei sanaakaan, te mun vanha, kunnioitettava ystäväni.

ANTON. Oikein! Ei sanaakaan! — Sinä matkustat meistä kauas ja kauanhan kaipaas sinua. Mutta lausunpa kuitenkin uljaasti: matkusta, poika, matkusta ja tartu tuumaillematta onnen tarjottuun kouraan. (*Höyryvaunujen vihellys kuuluu*). Siinä on juhtamme!

LEO. Joka temmaa mun hänestä, oi hänestä, ja kohoo taas mun sieluni myrsky!

ANTON. Seiso kannallas kuin mies, puristaen reippaasti hänen kättänsä jäähyväisiksi. Tuollahan näen hänen, tuolla keinumäellä, ja menenpä saattamaan häntä koruisille hyvästille, poika. Mutta riennä sinä kerta vielä ylös kamariis, ja katso, että kaikki on rakennettu matkaan, niinkuin pitää. (*Menee oikealle*).

LEO. Mutta te, te rientäkäätkä myös! (*Poistuu kiihkaasti ja levottomalla muodolla vasemmalle perille. — Liina tulee oikealta periltä*).

LIINA. (*Yksin*). Jo kuulin kileän äänen, mi ainiaks' huusi meiltä Leon kauas. Oi eron hetki, sinä kalveakasvoinen, jota lähemmäs joudut, sitä vallattomam-

maksi nousee povessani levottomuus. Se kiihtyy, kasvaa myrskyksi, ja mi ennen siellä tummasti paloi, se nyt puhalletaan riehuvaan leimuun. Ja miksi? Oi näinkö toivoton lempi tuskittelee uniensa tyhjässä valtakunnassa ja hyljättynä janoissansa huohottaa, kurja! Kiukuinen kohtalo, miksi mykkä lempeni, kuin salaisesti koittava aamu, kohden häntä aina kätköstänsä hymyilee, kohden häntä, kylmää, kiittämätöntä, koska moni toinen, kaunis kuin Adonis, katsoo puoleheni turhaan säteilevällä silmällänsä? — Mutta miksi ymmärrän sydämmeni väärin ja kuvailen hulluuksia, minä mieletön? Oi, hempeän elatus-äidinhän murhetta on tämä, koska ennen pieni kasvatteensa äkisti siirtyy hänestä pois, ja siitähän syntyi vimma. — (*Mietiskelee hetken äänetönnä, ottaen jalon, ylevän muodon*). Ja vaikkapa toisialtakin kuohuisi kaikki, mitä huolisin siitä, mitä heikon sydämmeni kapinasta, niin kauan kuin seisovat vielä valtiaina povessani järki ja tahto? Ja mitä tahtoisin nuorukaiselta? Älköön nuorukaisen lemmen huokauksia liehtoko tänne, ellei mieli hän virittää mun oikeutettua vihaani. Ei, vaan kiitolisuuden viattomasti loistavalla katseella kohdelkoon hän minua; ja asettuispa tämä ärjy. (*Anton tulee oikealta, mutta huomattuaan Liinan, jää seisomaan, jotenkin metsän peitossa.*)

ANTON. (*Erikseen*). Ahaa, siinähan seisot! Mutta mikä muoto! Yht'aikaa ylpeän nais-sankarin ja pilvissä surevan seraafin.

LIINA. Mutta kuin kaksi tähteä etäällä kylmässä pohjassa, ovat mulle silmäs, ja äänes kuin talven tuulen ääni.

ANTON. (*Erikseen*). Sinä haastelet kuusille, piikaseeni! — Mutta enemmän.

LIINA. Niin olkoon, Leo. Kylmänä tuulena tahdon minäkin vielä juuri eronhetkenäkin hengittää sinua vastaan ja poistaa kaikki vienot tunteet.

ANTON. (*Erikseen*). Enemmän! Minä kuultelen kuin pitkäkorvainen jänis.

LIINA. Ota helmahas, ota helmahas, oi aamun taivas, tämä lempeni huokaus, jonka viimeisen kerran henkään hänen tähtensä rinnastani ulos! (*Huoaten*). Oi Leo, Leo, miksi heität armaan kotos ja hänen, joka aina sinua suojeli kukoistukses aikana täällä, aina tähän päivään asti? Useinpa hän äidin liepeällä kädellä viskasi kirkkahalta lapsi-otsaltasi himmentävän hiuksen pois, ja asetteli, ojenteli olkapäilläsi tuota valkeaa kaulustasi! Hmm, miksi muistelen noita, minä itse lapsekas tyttö? Mutta mitä huolin? Sillä paljon tein minä, paljon; tein kaikki, tein kaikki, mitä äidin helleyys voi! Tein tuhannet kerrat ja sain sinulta palkinnoksi, Leo, tämän tuonentoukan, joka polttaa mun sydäntäni; se mun sydäntäni polttaa, oi laupias taivas! — Mutta kaikesta, vaikka halkeisi poveni, ällös, Leo, saako tietoa kipe-nänekään vertaa. Vaan johan avaruuden sylihin mä puhalsinkin ulos hohteeni ja sijahan astukoon viileys ja rauha; ja voimallisesti tahdon katsahtaa taas, käydessäni jouduttamaan hänen lähtöänsä. (*Poistuu kiivaasti vasemmalle. Anton astuu esiin*).

ANTON. (*Yksin*). Onko ukkosen vasama iskenyt alas mun päähäni? Tai onko noidannuoli, sinkoellen sinne tänne, hurmannut pilan piian mielen? Ei, vaan rak-

kauden nuoli on tehnyt tässä työnsä, hahaa! Hän lempii sinua, poika, ja sinä lemmit häntä! Hyvä! Mutta ken olis sitä uskonut sinusta, hälläkkä? Seisoithan edessäni, mitä koskee täällä miehiin, kuin pyöräyttävä tai-vaanvuori, — ja nyt riutuu sydämmesi tuon köyhän nuorukaisen tähden, palaa tuskan tulella! Mutta kuitenkin tiedän sinussa löytyvän ylpeätä lujuuutta, joka ei juuri leikin lannistu, koska se kerran on määrätty seisomaan. Ja sen tiedän, että nytkin antaisit laskea ainiaaksi tämän aurinkos, näyttämättä silmän-iskullakaan sen kalleutta sydämmelles. Sen tekisit, ellei nyt tuo metsän partainen uros astuis eteesi armollisena kohtalonas, haa! Ensiksinä nyt seisautan pojan lähdön ja panen takavarikkoon hänen matkasäkkinsä, joka tulee tuossa. (*Elias tulee vasemmalta, kantaen matkasäkkiä*). Mihin säkkiä?

ELIAS. Tuostahan lystihuoneesta tien vierestä astutaan vaunuihin, jotka tulevat kujan kautta. Matti, peeveli, tappeli itsensä kyytiin! No, no!

ANTON. Jääköön säkki tähän.

ELIAS. Kannan sen lystihuoneesen käskyn mukaan. Ehkä pannaan sinne vielä jokin kylänkaakku. Mitä minä tiedän?

ANTON. Laske se paikalla maahan, muutoin paukahtaa sakarasauva!

ELIAS. Kannan sen lystihuoneesen.

ANTON. Elias!

ELIAS. Minun täytyy, ei auta.

ANTON. (*Korkealla äänellä*). Pyydämpä koreasti: laske

se maahan! Minä vastaan sen edestä. (*Kovin vihaisena*).
Heitä se säkki, se nahkasäkki, haa!

ELIAS. Olkoon sitten niin korealle rukoukselle;
kun ma sanonkin. Tuohon hänen heitän. Mutta mi-
tähän sille teette, mitä vaankin? Pistätte mar sinne
jonkin salalahjan muistoksi, hähhäh!

ANTON. Sinä musta peikko!

ELIAS. Minäkö?

ANTON. Sinä killisilmä pakana!

ELIAS. Minäkö?

ANTON. Rukoilla sinua! Mutta ellei toimeni tällä
hetkellä vaatisi minulta tasaista humöriä, niin pai-
kalla sinun vetäisin alas tuohon nahkasäkillä ja kuri-
koitsisin tuon kirotun selkäs simpulaksi! Niin minä si-
nua plakaisin!

ELIAS. Kun antaisin.

ANTON. Sinä sonnipää!

ELIAS. Kun antaisin.

ANTON. Sinä härkäpää!

ELIAS. Kun antaisin . . . . plakata.

ANTON. Käy tiehes! Sano Leolle ja emännälles,
että varron heitä jäähyväisille tässä, juuri tässä. Mene!

ELIAS. Minä teen sen. (*Menee vasemmalle*).

ANTON. (*Yksin*). Verraton konna, verraton konna!
Saattoipa hän silmäni mustenemaan. — Mutta voihan
köntti olla vaiti kuin muuri. Peijakas! hänpä juuri
parahin mies kätkemään asian, joka paikalla on tekevä
ihmeitä. Saihan se kyteä vuosia rauhassa heidän po-
vessaan, kyteä kypsäksi äänettömyyden mujussa ja le-
mahtaa nyt ylös selkeään ilmaan, koska hetki on tullut.

Haa, ilmaisitpa sen parhaiksi juuri, Elias! — Tuoltahan tulevat nuo kaksi nuorta. Ahaa! onpa tytön poski hie-
man vaalennut; jaa, jaa, Liina, tahdon uskoa, ett'ei se
olekkaan juuri keveätä. Mutta Leo? Hoo, hän astelee
kuin mies, kuin sellainen mies, joka tuskittelee tuhon
meitä lähetessä, mutta koska on se tullut, sylkee häntä
vasten partaa. — Tulkaat, te kaksi; minä tahdon tehdä
teidät yhdeksi; ja tunnenpa jo ihanan esima'un toimes-
tani; ja rieppaasti se tapahtukoon. Mutta kuinkahan
käyttäis tämän tempun jokin toinen, kuinka teikari,
kuinka pastoorillinen mies? Ah kuin ämmä, kuin ämmä!
Mutta Anton? Suoraan ja pyrstöt pystyssä kuin ahvena!
(*Leo ja Liina tulevat vasemmalta periltä*).

LIINA. Tuossahan eno!

ANTON. Vartoen teitä. No nythän tulitte, ja minä
tervehdin teitä: niin, ole tervehditty, sinä sorea pari!

LIINA. (*Erikseen*). Kiusallinen taas.

ANTON. Oivallista!

LIINA. Eno, miksi näin sopimaton, tyhmä ilve juuri
jäähyväishetkellä?

ANTON. Ah, anteeksi! Minä luulin tuon toisen
henkilön vänrikiksi.

LIINA. Tahdotteko seurata poikaa rautatielle?

ANTON. Ketä poikaa?

LIINA. Leoa.

ANTON. Tuota kurjaa lastas, jonka saatat nyt ty-
köäsi maankulkeuteen pois?

LIINA. Tahdotteko seurata häntä?

ANTON. No no, ilman vihastumista! Minä seuraan
häntä kuin sureva isä. — Kas niin, lapsemme, ota hy-

västi hellästä mammastas, halaten häntä koruisesti. Täytäkäätkää pian tämä viimeinen velvollisuutenne; sillä aika joutuu. Rientäkäätkää! Minä käyn syrjään. (*Poistuu heistä hieman taemmas, käyskelee vinhasti edes takaisin, hieroen käsiänsä*).

LIINA. Hyvästi, Leo! Muista aina Luojaas, pidä hänen käskyksensä ja hän siunaa sinun päiväs.

LEO. Minä kiitän teitä, kiitän kaikesta, kaikesta, ja toivon teille ikuisen onnen ja rauhan! Oi, enemmän en jaksa nyt lausua, mitä kiitollinen sydämeni kuiskaa!

LIINA. Olkoon jo kylliksi. Kas tässä mun käteni. (*Leo suutelee kättä*). Jää hyvästi, ja elämäsi matkalla ole aina mies! Hyvästi!

LEO. Ikuisesti hyvästi, ylistettävä nainen! (*Lähtee kiivaasti pois päin, lausuen Antonille*) Tulkaat!

ANTON. Varro, mies! (*Vetää häntä takaisin kohden Liinaa*).

LEO. Mitä aiotte?

ANTON. Älä rynnistele vastaan. (*Halliten Leoa ryhtyy hän myös Liinan ja vetää häntä kohden Leoä*). Poika lempii tyttöä ja tyttö lempii poikaa, hei!

LIINA. (*Tempoilee*). Siivosti, eno!

LEO. (*Tempoilee*). Hellittäkäätkää!

ANTON. Ystäväni, turhaan pyristelette vastaan, sillä nyt on itse „metsän halliparta“ naittajanne.

LEO. Te mieletön!

LIINA. Te hullu! Päästäkäätkää minua!

ANTON. Hahaa, kuinka temmoilevatkin nuo Amorin kiiskit hänen nuotassansa; sillä poika lempii tyttöä ja tyttö lempii poikaa.

LIINA. Suuri Jumala, mitä on tämä! Eno, eno!

LEO. Ovatko metsän peikot hänen panneet raivoon?

LIINA. Minun saattaa hän hulluksi! (*Kovalla äänellä*). Eno!

ANTON. Käsi käteen vaan!

LIINA. Pois! (*Lyö hatun hänen päästään ja Anton hellittää äkisti molemmat. Hetki äänettömyyttä; he tuijottelevat toinen toiseensa, Liina painaen kättä vasten sydäntänsä ja huohottaen kovin*).

ANTON. (*Ottaen ylös hattunsa*). Kaunista kyllä, lyödä hattu päästäni. Mitä aattelen sinusta? Voinhan tuskin uskoa sinua sisareni Maijan tyttäreksi, itse hyvyyden ja laupeuden lapseksi; mutta tämä on heitto isältä, heitto isältä, näen minä. (*Erikseen ja riemuiten*). Minä onnistun, onnistunpa! Ah, tämä mursi hänen korskeutensa rautapaidan! (*Ääneensä*). Iskeä hattu päästäni! Ja juuri armaan lemmittynsä edessä! Leo, huomaa se merkki.

LIINA. Mitä hävytöntä ilvettä on tämä?

ANTON. Se oli vähän rakkauden pölytystä.

LEO. (*Antonille*). Kirous! Te olette minun pettänyt, ilkeästi pettänyt!

ANTON. Jumal' avita, minä kuulin ja näin! Hän tunnusti juuri tässä taivaan korkeudelle rakkautensa sinuun, mutta hän sen manasi rinnastansa ulos tuulien haltuun, tuomiten sinun kylmyyttäs; sillä kylmyyden naamarin alla te kätkitte yhä suloisen helteenne molemmat. Mutta niin hän manasi, ja minä, seisoen tuolla sireenipensaalla, minä ilahduin kovin, tietäen sinunkin tuskas, ja kävin mielestäni viattomaan, onnelliseen petokseen; mutta erehdyinpä onnestas huomaten, mikä epeli hän

on: se epeli, josta päästen on paras. Lyödä hattuni alas maahan! Näithän sinä?

LEO. Mitä näin, mitä kuulin minä? Oi hämmensi-hän tämä teidän raaka, hullu leikkinne meidän näkömme, kaiken meidän mielemme!

ANTON. Mitä? Sinä puolustat häntä vielä ja ehkä lemmitkin häntä vielä tuikeammin? Ha ha ha! Ei yhtään närkkiä miestä siinä, ei yhtään. Ja minä kun luulin tuon salaisen pihinän jo rykäyneen tuhkaan ja pöllyyn. (*Erikseen*). Mutta nythän otti se, tiedän minä, oikein pyör-ryttävän vauhdin. (*Ääneensä*). Toki temppu on tehty ja nyt heitän teidät katselemaan silmuksia ja nokittelemaan. Hyvästi, poika! Matti löylyttäköön sinun höyrytarhaan. (*Erikseen*). Mutta pianikin tullessani takaisin taas, en-köhän näe tässä hieman lauhkeampaa leikkiä? Hmmh! (*Menee vasemmalle perille, Äänettömyyttä. Leo ja Liina sei-sovat hämmästyneinä, tuskallisina*).

LEO. (*Erikseen*). Tule, kuolema ja pimeys!

LIINA. (*Erikseen*). Ah, missä olen? Mikä myrskyn vihainen kierros toi minun tänne?

LEO. (*Erikseen*). Ukko, oletko sä pettäjä vai houriiko jo vanha aivos? Lausuithan tuosta naisesta mahdottomuuden asian, mahdottomuuden.

LIINA. (*Kiivaudella*). Te herjät, mitä pilkkaa, mitä hävytöntä ilvettä, teidän molempain mua kohtaan kuto-maa? Oi sinä kiittämätön villi, joka juuri eron hetkellä kumoat ylös-alaisin kaikki, kuin tahtoisit täältä myötäsi matkalle kirouksen painon sen siunaukseni sijaan, jonka jo sinulle annoin, sinulle, hurja henki!

LEO. Jalo neiti, kuulkaat sana, vilpitön tunnus-

tus. Mun täytyy se tehdä, seisoisinpa muutoin teidän muistossanne kummallisena peikkona, jos niin te uskoisitte minusta, kuin lausuite; ja aatokseni tästä teidän uskostanne olisi jo matkallani mulle kuolon taakka. Ja mitä nyt teille tunnustan, sen sai hän, arvoisa enonne, äsken ulos mun surevasta sydämmestäni, ja salaisuutena sen annoin hänelle; mutta ah! sen ehdon unohti hän. En tiedä muusta. Minä vannon. Mutta kaikki tahdon tunnustaa.

LIINA. (*Erikseen*). Mitä mieli hän tunnustaa? (*Istu u penkille*).

LEO. Oi, tämä hurja kohtaus, jolla hän oli jo meitä villitä, on, kummakseni kyllä, poistanut kaiken entisen kainouteni ja pukeut olentoni teräkseen tässä teidän edessänne. Ja viskaisen ulos povestani tulen, kuin pahteensa ukkospilvi; hän kerran leimahtaa, jylisee ja huojennettuna näin jatkaa tiensä pois maailmojen ääriin. Niin minäkin nyt, ja kuulkaat sana. Oi ylevä impi, minä lemmin teitä, lemmin nuorukaisen puhtaalla, mutta voimallisella hohteella. Minä kiroon suloisen-katkeraa mielialaani; mutta sydämeni ei huoli huulteni tuomiosta, vaan alati se liekehtii, oi, liekehtii vaan! Tämän salaisuuteni ukko sai, koska vainuten tuskaani hän ystävällisellä vikkelyydellä sen vietteli mun suustani ulos ja minun petti. Siis tietäkää: kauan olen teitä lempinyt ja lemmin vielä; mutta, ihanin neito, älkää vihastuko; nythän lähden teistä iäksi pois. Minä lemmin; ja mitä taidan tehdä? (*Äänettömyys*).

LIINA. (*Nousee kiivaasti ylös*). Mitä taidat, sen huomaa nyt. Sinä uskallat tehdä tämän tunnustuksen!

LEO. Siihen saattoi minun herra Anton, korkea impi. — Mutta sanoohan toki tarina, että kerran laakson kaino kukkanen täällä lemmistyi korkeuden tähteen.

LIINA. Haa mitä korkeutta tarkoitan minä? Muista, että olen sinun kasvattanut.

LEO. Mutta ettehan....

LIINA. Vaiti! — Ja muistele vielä vuosia välilämme ja anna iälle kunniansa.

LEO. Oi te armas! Siitähän käy lempeni aina juhlaissessa, hämärän-kauniissa puvussa, koska pelko ja kunnioitus on sen kaksois-sisar.

LIINA. (*Hetken äänetönnä*). Mitä haastelet sinä? Pois!

LEO. Kohta poistun. (*Erikseen*). Oi kuinka kaunis hän on tässä vihassansa!

LIINA. (*Erikseen*). Mun otsallani mi kuumeen hohde!

LEO. (*Erikseen*). Mun mieleni eksyy!

LIINA. (*Kuin havaten*). No'o, sinä viivyt vielä?

LEO. Mihin on siis mentäväni? Mutta ah, nyt muistelen, kuin olisi mun hetken päästä lähdettävä.

LIINA. Ja viivyt kuitenkin.

LEO. Vartoen teidän silmästänne liepeämpää eron katsantoa.

LIINA. Silmässähän sydämmen aatos.

LEO. Oi kylmä lähtölause! (*Höyryvaunujen vihellys*). Jo varoittaa minua toinen vihellys. (*Lähtee käymään*).

LIINA. Kuule vielä kolmas.

LEO. Mahdotonta! Silloin en ehtisi enään!

LIINA. Kuule sitten vielä yksi sananen.

LEO. Sanokaa.

LIINA. Me eroomme siis?

LEO. Iankaikkiseksi!

LIINA. No hyvästi iankaikkiseksi, armas Leo!

LEO. Ah! tästä kiitän teitä iankaikkisesti ja niin poistun sydämmen riemulla. Hyvästi, soma nainen, sinä taivaallinen Liina! (*Rientää poispäin*).

LIINA. (*Huutaen häntä*). Viivy hetki vielä! (*Kiljattavalla äänellä*). Oi viivy, Leo, viivy!

LEO. Ei! mun täytyy rientää, kohta lähtevät vaunut.

LIINA. Ne lähtekööt, vierikööt vaikka Onnelan satamaan, mutta sinua en milloinkaan päästä! Taivaan nimessä, minä lemmin sinua! (*Peittää kasvonsa ja katoo kiiiruusti vasemmalle*).

LEO. (*Yksin*). Ah! minkä äänen kuulin, mihin katosi enkelihaamu? Tule, ilo ja riemu; sillä muuttihan tämä hetki leimahtaen pimeään, tyhjän aavikon ympärilläni, muutti sen aamun kultaiseksi lehdoksi! Oi hetki, mi, juuri tullessa kuoleman yön, äkkiin temmasi peloittavan enkelin huulilta tuomiotorven pois ja lausui: „olkoon valkeus uusi!“ Niin lausui aatuuteni hetki ja valkeuteni astui ylös ihanaksi päiväkseeni, ellen uneksuen houri minä, kurja. Vimman aatos! — Mutta enhän koskaan unissani epäillyt untani tyhjäksi kuvaksi; mutta nyt pelkään, ett'en pettyis, ja tiedän siis nähneeni oikean onneni kuvan, ja itse kuva on tämä onni, jonka taasen silmäni näkee, tuolla, tuolla puettuna hameesen kuin yösen huntu, ja kiharansa liehuvat alla valkean paimenhatun. Niin hän väikkyä tuolla jalona, keveänä haamuna ja, sireenikukkanen kädessä, nyt hän kääntyy ympäri ja palajaa. (*Rientäen kohden Liinaa, joka tulee esiin*). Oi, Liina, Liina!

— LIINA. Alallas, Leo, alallas ja hiljaa! Älä askeltakaan likene minua nyt, vaan seiso ja kuultelee järjen sanaa.

LEO. (*Erikseen*). Nyt tahtoo hän luonnistaa asian.

LIINA. (*Nyppii yhä kukkasta nostamatta ylös silmiänsä*). Hm! Kauan olen tutkistellut, kysellyt itseltäni sydämeni tunteita kohden sinua. Ovatko he unohtaneet kasvinlapseni ja saattaneet povesi sun tähtesi tuimempaan tuleen? Mitä tiedän minä? Ja mitä tiedän, kuinka loisin nyt katsantoni sinuun? Kuinka? Morsiamenako? Sinuun? Hohoo! Ja mitä morsiuskruunulla minä, kruunulla ja seppeleellä mun kulmillani? No me katsomme toinen toiseemme tyyneydellä aina kuin ennenkin; ja samoin olkoon tässä myös asuntos ja toimes ajan tuonnemmas. Ja muista: sanaakaan ei kihlauksesta ja vielä vähemmin häistä. Häistä! Hm, siinäpä saamme vartoa, luulen minä. Ja ensin kaikista muista: olkoon kaukana meidän vaiheiltamme nuo kiemailukset, silmän-iskut ja syleilykset, se muista.

LEO. Ken voi estää minua, ken minua vastustaa?

LIINA. Pois! Mitä tahdot?

LEO. Syleillä sinua tahdon! (*Syleilee häntä*).

LIINA. (*Temmoilee, kääntäen hänen kasvonsa*). Me onnettomat, mitä olemme tehneet! Minä kuolen häiriöstä, häpeästä, menen upottamaan itseni alas pyörteen syvyyteen tuolla, minä lapsi katala!

LEO. Upotat itses!

LIINA. Sinun helmas syvyyteen. (*Kääntyen äkkiin hänen puoleensa ja painaen otsansa vasten hänen rintaansa*).

LEO. Ah! syleilenkö morsiamenani komeata Liinaa? Onko tämä hänen ihana päänsä, joka autuaasti

painaa mun poveani? — Elämämme on Elysium! — Oi Liina!

LIINA. (*Nostamatta päätänsä*). Mitä tahdot?

LEO. Tahdot! Mitä tahdon enään, koska taivastani syleilen? (*Liina vetäytyy vähitellen pois hänen rinnoiltaan, peittäen silmänsä*). Pois tämä hämminki ja raukeus kasvoiltas, ja tule, tässä on meille istuin. (*Istuvat penkille oikealla*).

LIINA. Tässähän levätkäämme, armahin Leoni, heittäen kaualliset, salatut tuskamme pois! Ooh!

LEO. Tässä levätkäämme kuusiston tummassa yössä.

LIINA. Oi vielähän äsken katselin minä levotonna luontoa.

LEO. Mutta nyt, nyt olkaat tervehdityt, te partaiset, kohisevat kuuset; sillä nyt on meillä rauha teidän kanssanne!

LIINA. Ja ole tervehditty, sinä kirkas aamu! Nyt on meillä kanssasi rauha.

LEO. Ja sinä vahvuuden pilvetön kumo, aina tyyni ja valtias!

LIINA. Tyyni, valtias ja puhdas kuin Jumalan aatos itse. Ah mun ystäväni! minä hengitän vapaasti; sillä pudotinhan valtikkani alas ja rauhan tein minä, rauhan, rauhan, rauhan! Voi, tuskallinen, kuluttava uhka oli minun valtani, oli aina taistelo sydämmeni portailla. Mutta nyt pois tuo sotaista muoto; pois myrskyn jännitys mun elämäni laivan purjeesta. Miksi en valitsisi oikeaa satamaani?

LEO. (*Vetää häntä povellensa*). Ja tässähän oikea satamas.

LIINA. Haa! Oletko varma siitä?

LEO. Sun satamas, sun temppelis, ja sinä olet mun epäjumalani.

LIINA. Ja „sinä“ sä sanoit, „sinä“, ah voi!

LEO. Niin sanoin, emmehan teitittele jumalaamme.

LIINA. Mutta ah, ei korkeuden väljyydessä, vaan tomuisen maamme pahteessa häpee ja hohtaa sun jumalattares tässä. (*Kääntäen kasvonsa Leosta*). Minä miele-
tön, mitä olen minä tehnyt, mitä olen tehnyt?

LEO. Ihanaisin Liina!

LIINA. Vaiti, poika, vaiti!

LEO. Sinä ihanaisin taivaan alla!

LIINA. Minä narri!

LEO. Kaukana, Uranon piirissä, on sinusta keho narri.

LIINA. Narri, narri, narri, narri ja hullu!

LEO. Jalo ja viisas!

LIINA. Narrien narri!

LEO. Ja minä olen sinun uljas sulhases.

LIINA. Vaiti sinä! Mikä olit sinä silmissäni äs-
ken? Poika, poika vaan! Ja miksi mä kutsuisin sinua
nyt? Sulhasekseni? Oi kohtalo, mikä nöyrytys, mikä
nöyrytys! (*Katsahtaen tarkasti Leoon*). Sulhaseni sinä?
Sinä? Hahaa! (*Kätkien kasvonsa Leon rinnoille*).

LEO. Kätkehän itses, lintuseni, koska lähestyy jää-
kärimme, itse jääkärimestарimme, ja vihaisena, vihaisena!

LIINA. (*Kohottaen päätänsä ja katsoen vasemmalle*). Ja
jääkäriä seuraa korven karhu, tuo meidän arvoisa Elias.
(*Naurahtaa*). Ah, kaksin, kolmin kerroinhan vuotaa nyt
päällemme autuutemme sarvi!

LEO. Mutta voi minua kurjaa poikaa, nyt puneh-
dun kovin; istua tässä rinnallas heidän lähetessään!

Minä riennän heitä vastaan. (*Aikoen mennä, mutta Liina estää hänen*).

LIINA. (*Kiivaudella*). Istu paikallas! Mitä huolimme? Tässä istumme kuin ruhtinaspari kunniaassaan; sillä ansaitseehan arvon lemmenliitto. — Mutta kas tuota metsäkyöpeliä, Leo! (*Anton tulee*).

LEO. Hirveänä lähestyy hän, kulmakarvat painettuina oikein äkeästi alas.

LIINA. Ja mikä pörrötetty parta sitten, jonka peitossa kuitenkin hänen huulosensa myhäilevät niin makeasti, niin makeasti.

ANTON. (*Eliaalle*). Kas tuossa! Ota säkki selkääs ja saata se vaunuihin ja siitä tuonne höyryvään kartanoon sekä säkki että mies. Pian! (*Elias, säkkineen, lähtee oikealle perille*).

LIINA. Ei, Elias! vaan kotia takaisin, kotia takaisin saatettakoon säkki! (*Elias kääntyy vasemmalle*).

ANTON. (*Vasta havaitsevanaan Liinan ja Leon*). Mitä! Jäähyväistenkö halailuksessa vielä? (*Eliaalle, paukuttaen sauvallansa maahan*). Mihin kömpit, sinä tonttu? Höyrytaloon pussit ja passit, muutoin kallos halkee nyt paikalla! (*Elias lähtee taasen käymään oikealle*).

LIINA. Ei, vaan takaisin kultaiseen kotihin — oi taivaan riemu! — se saatettakoon takaisin taas.

ELIAS. (*Viskaisee säkin vihaisesti maahan*). Menköön peeveliin koko säkki! Luuletteko, hyvä herrasväkeni, tässä karhua tanssittavanne?

ANTON. (*Leolle ja Liinalle*). Mitä hulluutta!

LIINA. Pois jo teeskelys ja ilve. (*Lähenee häntä nöyrällä muodolla*). Sille perustalle, jonka te itse juuri äsken laskitte meille etehemme, tahdomme nyt rakentaa. Sen-

tähden siunatkaa liittomme ja unohtakaa, oi unohtakaa se kiivauteni työ, jonka osoitin teitä kohtaan tässä vimmoissani, minä vallaton! Ah, vimmoissanihan tein sen, armas enoni!

ANTON. Niin, niin, sinä hattara, löithän päästäni hatun ja annoit minulle melkein laillisen puustin.

LIINA. (*Lankee polvillensa*). Antakaa se anteeksi, anteeksi!

LEO. (*Polvillaan myös*). Minä liityn samaan rukoukseen. Anteeksi, ja suokaa meille siunauksenne!

ELIAS. (*Erikseen*). Hmmk! Mitä riivattuja?

ANTON. Ylös, lapset, ylös! Muutoin vuotavat mun silmäni vesihelmet ja juuri teidän tähtenne. (*Nostaa heidät ylös ja syleilee*). No iskekää, iskekäät pääanne yhteen ja olkaat onnelliset!

ELIAS. (*Ääneensä*). Mitä?

ANTON. Onnelliset aina!

LEO. Teitä, eno, onnestamme kiitämme!

LEO. Teitähän kiitämme!

ANTON. Eliasta myös. Totisesti! Ja sentähden nyt hurraa, Elias, hurraa!

ELIAS. No hurratkaamme sitten, hurratkaamme huikeasti huutaen: hurraa! (*Kuuluu vihellystä ja tavallinen kotina ja huuhotus höyryvaunujen lähteissä*). Ja mene, mene tiehes, sinä musta sonni! Jäljellähan seisoo mies ja omanamme aina. Ah, hän unohti, poikanen, koreasti lähtöhetken, syleillessään meidän nuorta emäntäämme. No siihen hurratkaamme, hurratkaamme! Hih! (*Viskelee lakkinsa ilmaan*).

siis sinäkin, ei unohdaks, ei unohdaks
se kiivittäni työ, jonka osoitin teille kohtaan tässä vii-
moissa, minä vallaton! Ah, viinimössöihin tein sen,
minä enoni!

ANTON. Niin, niin, siinä päätin, löydän päätöksiä ha-
tuu ja annoit minulle melkein jättäen päästin.

ELIAS. (Lähes huokausta). Antakaa se anteeksi,
anteeksi!

LEO. (Pöytästä nostaen). Minä liityn samaan tuk-
okseen. Anteeksi, ja suokaa minulle suunnaksenne!

ELIAS. (Vastaten). Hummi! Mitä riivattuja?
ANTON. Ylös, lapset, ylös! Muutakin vuoatavat minä

siinä viivittelin ja jätti teidän tähtenne. (Vastaa kei-
tös ylös ja ylös). No iskekää, iskekää! Kännä ylös

ja olkaa onnelliset!
ELIAS. (Hämmästyä). Mitä?

ANTON. Onnelliset aina!
LEO. Toi, eno, onnestamme kiittämmet!

LEO. Toi, kiittämmet!
ANTON. Eliasta myös. Toi, kiittämmet! Ja sentähden

nyt kiittä, Elias, kiittä!

ELIAS. No kiittämmet sitten, kiittämmet kiit-
teksi kiittä: kiittä! (Käynnä kiittä ja kiittä kiit-

teksi ja kiittä kiittä kiittä kiittä). Ja mene, mene
siis, siinä musta sonni! Jättäähän seisoa mies ja en-
nämme aina. Ah, hän unohti, poikamies, kiittä kiittä

kiittä, siinä kiittä kiittä kiittä kiittä kiittä. No
siis kiittämmet, kiittämmet! Hihi! (Vastaa kiit-

teksi kiittä).
LEO. (Vastaa kiittä).
ELIAS. (Vastaa kiittä).